

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจ โดยประยุกต์แนวคิดการเสริมสร้างพลังอำนาจของกิบสัน ต่อพฤติกรรมการดูแลและการรับรู้ พลังอำนาจของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ดูแลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง ที่มารับการรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลชัยนาท จำนวน 40 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง จำนวน 20 คน เป็นกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจตามแนวคิดของ กิบสัน และกลุ่มควบคุมจำนวน 20 คน เป็นกลุ่มที่ไม่ได้รับโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจ ผลการวิจัยนำเสนอตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ข้อมูลการรับรู้พลังอำนาจและพฤติกรรมการดูแลของผู้ดูแล

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วย โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้พลังอำนาจของผู้ดูแลผู้ป่วย โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
p	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติ
SS	แทน	ผลบวกของค่าเบี่ยงเบนกำลังสอง
MS	แทน	ค่าความแปรปรวน
df	แทน	ระดับชั้นของความอิสระ
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาการแจกแจงค่าเอฟ
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (t-Test)
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
*	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มทดลอง (n = 20)		กลุ่มควบคุม (n = 20)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ				
ชาย	1	5	1	5
หญิง	19	95	19	95
อายุ				
20 – 50 ปี	11	55	12	60
51 ปีขึ้นไป	9	45	8	40
ระดับการศึกษาสูงสุด				
ไม่ได้เรียนหนังสือ	5	25	3	15
ประถมศึกษา	10	50	12	60
มัธยมศึกษาขึ้นไป	5	25	5	25
ระยะเวลาการเจ็บป่วย				
1 เดือน ถึง 4 ปี	17	85	14	70
5 ปี ขึ้นไป	3	15	6	30
ความรุนแรงของโรค				
ระดับที่ 3	16	80	15	75
ระดับที่ 4	4	20	5	25
ยาที่ใช้ในการรักษา				
ยาขยายหลอดลม	11	55	12	60
ยาขยายหลอดลมและยาปฏิชีวนะ	9	45	8	40
เวลาที่ใช้ในการดูแลผู้ป่วยใน 1 วัน				
9 – 16 ชั่วโมง	5	25	4	20
17 – 24 ชั่วโมง	15	75	16	80

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้ดูแลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 100 และ 95 ตามลำดับ ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ 20 -50 ปี คิดเป็นร้อยละ 55 ในกลุ่มทดลองและร้อยละ 60 ในกลุ่มควบคุม ส่วนการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 50 ในกลุ่มทดลองและร้อยละ 60 ในกลุ่มควบคุม ระยะเวลาการเจ็บป่วย 1 ปีขึ้นไปถึง 4 ปี เป็นส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 85 ของกลุ่มทดลอง และร้อยละ 70 ในกลุ่มควบคุม ระยะเวลาที่ใช้ในการดูแลผู้ป่วย ใน 1 วัน 17 - 24 ชั่วโมง เป็นส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 80 ในกลุ่มทดลองและร้อยละ 85 ในกลุ่มควบคุม ตามลำดับ ระดับความรุนแรงของโรคอยู่ในระดับ 3 ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 80 และ 75 ตามลำดับ ยาที่ใช้ในการรักษา ส่วนมากเป็นยาขยายหลอดลม คิดเป็นร้อยละ 55 ในกลุ่มทดลอง และร้อยละ 60 ในกลุ่มควบคุม และได้ทำการทดสอบความแตกต่างของข้อมูลทั่วไประหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยสถิติไคสแควร์ (Chi-square Test) พบว่าทั้งสองกลุ่มมีคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างไม่มีความแตกต่างกัน (รายละเอียดดังตารางที่ 10 ภาคผนวก)

ตอนที่ 2 ข้อมูลการรับรู้พลังอำนาจและพฤติกรรมการดูแลของผู้ดูแล

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรับรู้พลังอำนาจของผู้ดูแลรายด้านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง

การรับรู้พลังอำนาจรายด้าน	ก่อนการทดลอง				หลังการทดลอง			
	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. การดูแลกิจวัตรประจำวันทั่วไป	90.00	3.09	91.00	2.55	91.00	3.08	125.00	3.22
2. การดูแลเรื่องรับประทานอาหาร	89.00	1.27	78.00	1.05	90.00	1.34	134.00	1.22
3. การดูแลเคลื่อนย้ายผู้ป่วย	85.00	1.27	78.00	0.45	89.00	1.00	123.00	0.75
4. การดูแลให้ใช้อุปกรณ์เสริม	80.00	1.02	78.00	0.64	84.00	1.00	116.00	0.95
5. การดูแลปรับสภาพแวดล้อม	96.00	1.70	88.00	1.90	95.00	1.82	130.00	1.80
6. การฟื้นฟูสภาพผู้ป่วย	48.22	0.98	48.00	1.34	66.66	1.29	118.00	1.53
7. การสนับสนุนทางอารมณ์	86.80	2.22	80.00	1.53	85.71	2.13	119.42	2.79

ตารางที่ 2 (ต่อ)

การรับรู้พลังอำนาจรายด้าน	ก่อนการทดลอง				หลังการทดลอง			
	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
8. การดูแลให้ผู้ป่วยรับยาตามแผนการรักษา	92.00	0.98	96.00	0.98	96.00	0.82	128.00	0.83
9. การดูแลตนเองของผู้ดูแลด้านร่างกาย	86.80	1.76	86.80	1.27	87.20	1.71	119.20	1.86
10. การดูแลตนเองของผู้ดูแลด้านจิตใจ	84.00	1.00	84.00	1.00	80.00	1.09	123.00	0.67
11. การดูแลตนเองของผู้ดูแลด้านสังคม	84.50	1.43	84.00	1.43	80.00	1.47	117.50	1.48
การรับรู้พลังอำนาจโดยภาพรวม	85.80	9.93	81.20	7.63	86.40	9.78	122.35	11.15

จากตารางที่ 2 การรับรู้พลังอำนาจในกลุ่มทดลองโดยรวมเพิ่มขึ้นโดยก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้พลังอำนาจเท่ากับ 81.20 (SD = 7.63) และหลังการทดลองเท่ากับ 122.35 (SD = 11.15) และโดยภาพรวมก่อนการทดลองของกลุ่มควบคุมค่าเฉลี่ยของการรับรู้พลังอำนาจของผู้ดูแลเท่ากับ 85.80 (SD = 9.93) และหลังทดลองเท่ากับ 86.40 (SD = 9.78)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมการดูแลของผู้ดูแลรายด้าน
ของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง

พฤติกรรมการดูแล	ก่อนการทดลอง				หลังการทดลอง			
	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. การให้ความเมตตา	78.0	0.47	47.5	0.41	78.8	0.43	97.0	0.38
2. การให้กำลังใจและความหวัง	70.0	0.52	42.0	0.44	70.8	0.51	80.0	0.38
3. การสังเกตและสนองตอบความต้องการ	75.6	0.47	39.0	0.25	76.0	0.47	80.0	0.28
4. การมีสัมพันธภาพและจริงใจ	82.8	0.56	70.0	0.34	86.4	0.27	108.0	0.27
5. การแสดงการยอมรับพฤติกรรม	80.0	0.52	75.0	0.34	83.2	0.55	115.0	0.42
6. การแก้ไขปัญหโดยใช้เหตุผล	52.8	0.51	37.0	0.49	52.8	0.52	75.0	0.40
7. การชี้แนะให้ข้อมูล	70.8	0.61	40.5	0.46	70.8	0.61	68.0	0.53
8. การจัดหรือปรับปรุงสิ่งแวดล้อม	97.2	1.15	80.0	1.16	96.0	1.15	102.0	0.28
9. การตอบสนองความต้องการที่จำเป็น	79.2	0.55	65.0	0.26	82.4	0.53	87.0	0.76
10. การช่วยผู้ป่วยให้เกิดความเข้าใจ	70.8	0.34	59.0	0.34	72.0	0.38	80.0	0.38
พฤติกรรมดูแลตนเองโดยรวม	76.35	14.90	66.6	8.62	76.8	14.72	104.15	8.58

จากตารางที่ 3 พบว่าพฤติกรรมการดูแลโดยภาพรวมของกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการดูแลของผู้ดูแลเท่ากับ 66.6 (SD = 8.62) และหลังทดลอง ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีเท่ากับ 104.15 (SD = 8.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมการดูแลเพิ่มขึ้นทุกด้านเช่นกันและโดยภาพรวมก่อนการทดลองของกลุ่มควบคุมค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการดูแลของผู้ดูแลเท่ากับ 76.35 (SD = 14.90) และหลังทดลองเท่ากับ 76.8 (SD = 14.72)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยของผู้ดูแลของกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

พฤติกรรมการดูแล	$\bar{X}$	SD	df	t
กลุ่มทดลอง	66.60	8.63	30.45	2.531*
กลุ่มควบคุม	76.35	14.91		

* $p < .05$

จากตารางที่ 4 พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังในกลุ่มทดลองก่อนการทดลองเท่ากับ 66.60 (SD = 8.63) และกลุ่มควบคุมเท่ากับ 76.35 (SD = 14.91) เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังก่อนการทดลองด้วยค่าที (Independent Sample t-Test) พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าก่อนการทดลองคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดูแลของผู้ดูแลทั้ง 2 กลุ่มไม่เท่าเทียมกัน

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการรับรู้พลังอำนาจของผู้ดูแลของกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

การรับรู้พลังอำนาจ	$\bar{X}$	SD	df	t
กลุ่มทดลอง	81.20	7.63	38	1.64*
กลุ่มควบคุม	85.80	9.93		

* $p < .05$

จากตารางที่ 5 พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้พลังอำนาจของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังในกลุ่มทดลองก่อนการทดลองเท่ากับ 81.20 (SD = 7.63) และกลุ่มควบคุมเท่ากับ 85.80 (SD = 9.93) เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้พลังอำนาจของผู้ดูแลผู้ป่วยโรค

ปอดอุดกั้นเรื้อรังก่อนการทดลองด้วยค่าที (Independent Sample t-Test) พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าก่อนการทดลองคะแนนเฉลี่ยการรับรู้พลังอำนาจของผู้ดูแลทั้ง 2 กลุ่มเท่าเทียมกัน

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยของผู้ดูแลของกลุ่มตัวอย่างระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง

Source of Variation	SS	df	MS	F
[ตัวแปรร่วม (Pre-Test)]	4057.44	1		
กลุ่ม	10858.05	1	10858.05	275.11*
ความคลาดเคลื่อน	1460.30	37	39.46	
รวม	12318.35	38		

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 6 พบว่าตัวแปรร่วม (คะแนนก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม) มีอิทธิพลต่อคะแนนภายหลังการเข้าโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อขจัดอิทธิพลร่วมออกไปแล้ว พบว่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 275.11$, $p < 0.05$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 นั่นคือ ผู้ดูแลที่ได้รับโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจจะมีพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังดีกว่าผู้ดูแลที่ไม่ได้รับโปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจ

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังในกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง

พฤติกรรมการดูแล	$\bar{X}$	SD	df	t
ก่อนการทดลอง	66.60	8.62	19	18.52*
หลังการทดลอง	104.15	8.58		

* $p < .05$

จากตารางที่ 7 พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังในกลุ่มทดลองก่อนการทดลองเท่ากับ 66.60 (SD = 8.62) และหลังการทดลองเท่ากับ 104.15 (SD = 8.85) เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังก่อน-หลังการทดลองด้วยค่าที (Paired Sample t-Test) พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = 18.52, p < 0.05$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 นั่นคือ ผู้ดูแลที่ได้รับโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจจะมีพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังหลังการทดลองดีกว่าก่อนการทดลอง

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้พลังอำนาจของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการรับรู้พลังอำนาจของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังระหว่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

การรับรู้พลังอำนาจ	$\bar{X}$	SD	df	t
กลุ่มทดลอง	122.35	11.15	38	10.75*
กลุ่มควบคุม	86.40	9.98		

* $p < .05$

จากตารางที่ 8 พบว่าคะแนนเฉลี่ยการรับรู้พลังอำนาจของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังในกลุ่มทดลองเท่ากับ 122.35 (SD = 11.15) กลุ่มควบคุมเท่ากับ 86.40 (SD = 9.98) เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้พลังอำนาจของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองด้วยค่าที (Independent Sample t-Test) พบว่าคะแนนเฉลี่ยการรับรู้พลังอำนาจของผู้ดูแลสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 10.75, p < 0.05$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 นั่นคือ ผู้ดูแลที่ได้รับโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจจะมีการรับรู้พลังอำนาจดีกว่าผู้ดูแลที่ไม่ได้รับ โปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจ

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนการรับรู้พลังอำนาจของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังในกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง

การรับรู้พลังอำนาจ	$\bar{X}$	SD	df	t
ก่อนการทดลอง	81.20	7.63	19	15.51 *
หลังการทดลอง	122.35	11.15		

* $p < .05$

จากตารางที่ 9 พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้พลังอำนาจของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังในกลุ่มทดลองก่อนการทดลองเท่ากับ 81.20 (SD = 7.63) และหลังการทดลองเท่ากับ 122.35 (SD = 11.15) เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้พลังอำนาจของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังก่อน-หลังการทดลองด้วยค่าที (Paired Sample t-Test) พบว่า คะแนนเฉลี่ยการรับรู้พลังอำนาจของผู้ดูแลหลังทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 15.51, p < .05$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 นั้น ผู้ดูแลที่ได้รับโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจจะมีการรับรู้พลังอำนาจหลังการทดลองดีกว่าก่อนการทดลอง